

INGLIZ TILINI O'QITISH JARAYONIDA KOMMUNIKATIV TEXNIKADAN FOYDALANISH

Mavluda Tuychiyeva Kozimjonovna

Andijon tumani 24-maktab ingliz tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ingliz tili o'qitish jarayonida kommunikativ texnikadan foydalanish, o'zgacha bir uslubda talqin qilinishi va kommunikativ yondashuvga asoslangan o'quv uslubi haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, ekspertlar, funktsional-semantik, kommunikativ, mashg'ulotlar, lingvistik.

Ma'lumki hozirgi davrda ingliz tili jadal rivojlanib kelayotgan tillar qatoriga kiradi. Shuningdek, bu jadallashuv yurtimizni ham chetlab o'tgani yo'q. Albatta bu yurtimiz uchun ham, odamlar uchun ham yuqori takomillanishlarni bir belgisi hisoblanadi. Shuning uchun ham ingliz tilini o'qitishda o'ziga xos bir tajribada, sinalgan shaklda amalga oshirilishi maqsadga muvofiqdir. Ingliz tilini o'rganishda ko'pgina turli xil yondashuvlar mavjud va ulardan biri kommunikativ texnikadan foydalanishdir. Mashhurlik reytingida, ingliz tilining boshqa usullari qatorida, birinchi qatorda AQSh va Evropada yaxshi o'qiydigan, o'z ustida doimiy mustaqil ish olib boradigan va tadqiqotchi yosh talabalarni o'qitishda kommunikativ texnikadan foydalanishga asoslangan o'quv uslubi bilan faol tarzda olib boriladi. Ingliz tilini o'qitishning ushbu kommunikativ usulining muhim yo'nalishi til amaliyoti, qo'rquv va til to'siqlaridan qutilishga yordam berishdir.

Evropa Kengashi qit'ada chet tillarini o'qitishni jadallashtirish dasturini ishlab chiqishga e'tibor qaratilgan bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirgan. 1971 yilda maktab o'quvchilari va katta yoshdagi o'quvchilarga chet tillarini o'rgatish tizimini keng targ'ib qilish sharoitlarini o'rganish uchun bir guruh tadqiqotchilar topshirildi. Chet tilini o'zlashtirishning aniq maqsadlari sifatida chegara darajalarini ishlab chiqish fikri shakllandi. Dastlab, asosan, katta yoshdagi o'quvchilar uchun

belgilangan bo'lsa, maktab va boshqa o'quv muassasalarida ta'lim maqsadlari va mazmuniga katta muvaffaqiyat bilan moslashtirildi. 1982 - yilda tadqiqot natijalari "Zamonaviy tillar: 1971-1981" hujjatida taqdim etildi va tahlil qilindi. Ushbu ishlab chiqilgan yondashuvni funktsional-semantik yordamida amaliy qo'llash sharoitlarini sezilarli darajada targ'ib qilish va amalga oshirish imkonini yaratdi.

Yuqoridagilar bilan bir qatorda har bir nomdagi darajalarda o'zlashtirilgan lingvistik va nutqiy materialni o'zlashtirish darajasi belgilanadi. Ushbu daraja pragmatik adekvatlikning muhim mezon sifatida belgilanadi, bu aloqa sheriklarining uzatilgan va idrok qilingan kommunikativ maqsadlari yoki ularning bayonotlari ma'nolarining mos kelishini nazarda tutadi. Ikkinchi mezon - bu aloqa samaradorligi darajasi.

Wastage darajalariga binoan va chegara darajasi chet tilini o'zlashtirish va ko'nikmasink baholash va o'z-o'zini baholash shkalalari tilni bilishning noldan idealgacha spektrida ko'p darajali shkalalardan foydalanish asosida belgilanadi. Shuning bilan birga, sinfda yoki chet tili kabinetida o'quv mashg'ulotlarini tashkil qilish, muloqot muhitini, kommunikativ muhitni yaratish, guruh xonasini tashkil qilishga qo'yiladigan talablarga alohida o'rin beriladi. Individual ish tinglovchilar, guruhlar va juftliklarni takomillashtirish texnikasi, mashg'ulotlar mobaynida o'quv faoliyatini boshqarish usullari mavjud.

Bizning o'qitish amaliyotimiz bilan taqqoslaganda, o'quvchilar tomonidan o'zlarining ilk bilimlarini, intilishlarini, tajribalarini aqliy hujum, kutish va ijodiy faoliyat tarzida faollashtirish uchun o'qituvchining harakatlari tufayli o'z matnlarini idrok qilishlari alohida qiziqish uyg'otadi. Shubhasiz, talabalarning dastlabki matnli faoliyati o'qituvchi tomonidan matn bosqichida haqiqatda taqdim etilgan chet tili nutqi namunasining mazmuni va xususiyatlariga rahbarlik qiladi. Bu yerda mas'uliyat bilan talabalar tomonidan yaratilgan va o'quv matnlarini solishtirish amalga oshiriladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. J.Djalolov O'rta maktabda ingliz tili o'qitish metodikasi. Toshkent, O'qituvchi nashriyoti 1997 yil.

2. Boshlang'ich va asosiy o'rta maktablarda chet tillarini o'rgatish usullari.- Rostov n/a: "Feniks", 2004.
3. Jalolov Jamol. Chet til o'qitish metodikasi. "O'qituvchi" nashriyot-matbaa ijodiy uyi, Toshkent – 2012.
4. Bekmuratova U.B.Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardanfoydalanish. Toshkent — 2012.
5. Отабоева, М. Р. Chet tilini o'qitishda zamonaviy innovatsion o'qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi / М. Р. Отабоева. — Текст: непосредственный.